

"Zîhayat cisimlerin zerrâtı içinde, çekirdek ve tohumdaki gibi, bir kısım zerreler öyle mânevî bir nura, bir letâfete, bir meziyete mazhar oluyorlar ki sair zerrelere ve o koca ağaca bir ruh..." Burayı açıklar mısınız?

"Salisen: Zîhayat cisimlerin zerrâtı içinde, çekirdek ve tohumdaki gibi, bir kısım zerreler öyle mânevî bir nura, bir letâfete, bir meziyete mazhar oluyorlar ki, sair zerrelere ve o koca ağaca bir ruh, bir sultan hükmüne geçer. İşte, azîm bir ağacın bütün zerrâtı içinde bir kısım zerrelerin şu mertebeye çıkmaları, o ağacın tabaka-i hayatında çok devirleri ve nazik vazifeleri görmesiyle olduğundan, gösteriyor ki, Sâni-i Hakîmin emriyle vazife-i fitrat içinde zerrâtın envâ-ı harekâtına göre onlara tecellî eden esmânın hesabına ve şerefine olarak birer mânevî letâfet, birer mânevî nur, birer makam, birer mânevî ders almalarını gösteriyor."(1)

Cüz, mensubu olduğu küll'den bir özellik, bir irsiyet, bir kemal manası alır ve ona göre şekillenir. **Mesela;** bir ağacın bünyesinde çalışan bir zerre, ağacın umumi manasının küçük bir noktası hükmüne geçer ve ağacın vasfı ile vasıflanır. Hatta ağacın mühim bir mevkiinde hizmet ediyorsa, mesela; esasat ya da ukdeyi hayat mevkiinde ise, tamamen o ağacın kendisi olur. Bulunduğu yer onun hem talim yeri, hem de vazife alanıdır. Bulunduğu yere göre Allah'ın isim ve sıfatları bu zerreye bir letafet, bir nuraniyet veriyor.

Allah, kainata terakki ve tekemmül verdiğinden, hiçbir şey yeknesak, hareketsiz ve sabit olarak yerinde kalmıyor. Sürekli hareket ve gelişme içinde kainatı çalkalıyor. Her şey için bir kemal noktası tayin etmiş, oraya varana dek zerreler tahrik ediliyor.

Hareket ve kemal ise; ilkelden mükemmele doğru olduğundan, her şey ilkelden mükemmele doğru gidiyor. **Mesela;** bir çocuk, ilk olarak ilkokulda nurlanır, sonra lise, yüksek okul ve hakeza mükemmele doğru ilerler. Her yerdeki nurlanma farklı olur.

Aynen misaldeki gibi, zerre de ilkelden mükemmele doğru nurlanarak gider. Başta, camit varlık bünyesinde talim eder, sonra hayatlı bir vücuda girer, sonra ruhlu bir mertebeye çıkar, en nihayetinde şuurlu bir mevkiye ulaşır. **Yani; insan vücuduna nefer olur.** Ve oradan da beyin, kalp gibi yukarılara doğru ilerler. Her mevki ve

makamda nurlanmak manası farklı olur. Ve bulunduğu bünyenin hasiyetine sahip olur. İnsan ruhu, Őuur ile öyle bir mevkie çıkmıŐ ki, âdeta bütün bedenın gören gözü, işiten kulağı, akleden aklı olmuş, bedenın her yerinde hazır ve nazır, herbir hücre ve organla alakası ve tasarrufu vardır.

Ruh gibi, bedene giren zerreler de nuraniyet kazanmış ise, herbir zerre ile görür, herbir zerre ile işitir. Bu manaya işareten Peygamber Efendimiz (sav), arka tarafını, ön taraf gibi gördüğüne dair rivayetler mevcuttur.

Demek insan bedeni ve bünyesinde çalışan zerreler, insanın yüksek ruh ve Őuurundan bir hisse alabilirler ve ona göre işler yapabilirler. Bu mana ahirette zaten çok açık ve net yaşanacaktır. Yani; cennet'te herbir cisim ve eşya, Şuurlu olacaklar. Allah'ın Kerem ve Őefkati, Őu kainatın ameleleri ve işçileri konumunda olan zerrelere de bir Őuur, bir lezzet vermesi mümkündür. Bizim idrak edemememiz, olmadığına delil değildir.

(1) bk. [Sözler, Otuzuncu Söz İkinci Maksat.](#)